

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΤΟΜΟΣ Β΄. - ΤΕΥΧΟΣ ΙΒ΄.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1880

Οὐκ ἔστι περὶ θεοῦ ἢ θειοτέρου ἀνθρώπου
βουλευσάμετο ἢ περὶ παιδείας καὶ αὐτοῦ καὶ
τῶν αὐτοῦ οικειῶν. (Πλάτ. Θεαγης.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

1880

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

Πρὸς τοὺς δημοδιδασκάλους καὶ τὰς δημοδιδασκαλίσσας.

Πάντες οἱ παρὰ τοῦ ὑπουργείου ἐκπεμφθέντες ἀρτίως ἐπιθεωρηταὶ δμοφώνως ἀπεφώνησαν, ὅτι τὸ μέγιστον καὶ γενικώτατον τῶν κατατρυχόντων τὰ δημοτικά σχολεῖα δεινῶν, ἐξ οὗ ἡ παντελής τῶν πλείστων ἀκαρπία καὶ ἡ παρ' ἡμῶν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ἀπονάρκωσις καὶ τοῦ ἔθνικοῦ φρονήματος κατάπτωσις, εἶναι ἡ ἐκ φυγοπονίας ὀλεθρία τῶν πλείστων ἐξ ὑμῶν ἕξις νὰ ἐξαναγκάζητε τοὺς παῖδας εἰς ἀνάγνωσιν ἄνευ προηγουμένης ἀναπτύξεως καὶ ἐξηγήσεως τοῦ ὀριζομένου ἀπλῶς διὰ σημείου ἐν τῷ περιθωρίῳ μαθήματος, καὶ εἰς ἀπομνημόνευσιν ὀλοκλήρων διδακτικῶν βιβλίων, ἐξ ὧν οὐδὲν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐννοοῦσιν ἀναγινώσκοντες ἢ ἀπομνημονεύοντες φωνῇ γεγωνυῖα καὶ γλώσσης ῥύμη ἀκατασχέτω.

Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ, οὔτε ὅτι ὁ ἐν χρήσει ὀδηγὸς ἐπιβάλλει, οὔτε ὅτι ἄλλη διδακτικὴ μέθοδος δικαιολογεῖ τὴν παρὰ πάντα ψυχολογικὸν καὶ παιδαγωγικὸν νόμον ὑπὸ τῆς φυγοπονίας ἐπινοηθεῖσαν ταύτην διδασκαλίαν, ἐξ ἧς ἡ τοῦ νοῦς στείρωσις, ἡ τῆς καρδίας πώρωσις, ἡ τοῦ ἐμφύτου πρὸς τὸ μανθάνειν ἔρωτος ἀπόσβεσις καὶ τὸ μέγιστον, ἡ ἐκ τῆς ἀκινήσεως τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐλλείψεως πάσης ψυχαγωγίας ἀποστροφή πρὸς τὸ βιβλίον καὶ τὴν πνευματικὴν ἐνασχόλησιν, ἐξ ἧς αἱ ἀταξίαι, ἡ φιλοπαιγμοσύνη, καὶ αἱ ἄλλαι κατὰ τὴν ἀδροτέραν ἡλικίαν τῶν παίδων παρεκτροπαί.

Ἄσύγγνωστος οὐχ ἦττον ὀλιγωρία τῶν πλείστων ἐξ ὑμῶν κατηγγέλη περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν διδακτικῶν, ἀφοῦ οὐδὲ μυθιστορήματα ἐκρίθησαν ἀνάξια εἰσαγωγῆς, πολλοὶ δὲ παῖδες εὐρέθησαν κρατοῦντες βιβλία ἐπιστημονικά, ἢ ἄλλα ἀκατανόητα αὐτοῖς καὶ διὰ τὴν ὕλην καὶ διὰ τὴν γλῶσσαν. Τοσαύτη ἄστοχος καὶ ἄλογος χρῆσις ἀναγνωστικῶν βιβλίων, ὧν ἡ ἐκλογή ἀφέθη εἰς ὑμᾶς παρετηρήθη. Καὶ διατί οὐχί; Μὴ γὰρ ἀνάγκη, καθ' ἣν οἱ πλείστοι καθιερώσατε ὡς ἀνωτέρω μέθοδον, νὰ νοῶσιν οἱ παῖδες τὰ ἀναγινωσκόμενα; ἄρκεῖ κατ' αὐτὴν νὰ ἀσκῶνται ὅπως συνάπτωσι τὰ γράμματα εἰς συλλαβὰς καὶ ταύτας εἰς λέξεις καὶ νὰ προφέρωσι ταύτας ἀπταιστως

ράγδην καὶ φωνῆς προσποιήσῃ, τὴν ἀκοὴν ἀποκναιούσης. Ἄλλ' ἂν ἀνάγνωσις σημαίνει κατανόησιν καὶ γνῶσιν τὸ δεύτερον τῶν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τὸ πρῶτον νοηθέντων καὶ γνωσθέντων, πῶς εἶνε δυνατόν ὁ ἀνασκητος ἔτι τοῦ παιδὸς νοῦς, ἢ καὶ πᾶς ἄλλος νὰ ἀντιλαμβάνηται τόσῳ ταχέως τῶν οὕτως ἀναγινωσκομένων λέξεων ἀπὸ τοιούτων μάλιστα βιβλίων; Τίς δὲ ἢ ἐκ τοιαύτης μηχανικῆς ἐξεως ὠφέλεια, ἂν μὴ ἀσκῆται σὺν τῇ προφορᾷ καὶ ἡ ἀντίληψις, καὶ ἂν μὴ αἱ ἀναγινωσκόμεναι ἔννοιαι κατανοοῦμεναι ἐπιδρῶσι καὶ ἐπὶ τῆς καρδίας καὶ βουλήσεως τοῦ παιδός;

Τὰ ἀναγνωστικά βιβλία δὲν εἶναι, οὔτε πρέπει νὰ ἦναι ἀσκητικά μόνον εἰς ἄπταιστον ἀπαγγελίαν τῶν λέξεων, ἀλλὰ δεόν νὰ ὑπηρετῶσι τὴν ὅλην πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἠθικὴν μόρφωσιν, παρέχοντα ὕλην διηκριβωμένην καὶ εὐληπτον τοῖς παισὶ, θρησκευτικὴν, ἢ ἱστορικὴν, ἢ κοσμογνωστικὴν ὑπὸ χρῶμα πάντοτε χριστιανικόν, καὶ ἐν γλώσσει ὀρθῇ καὶ καθαρᾷ, ὥστε ὁ παῖς κατανοῶν δι' ἀπλῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀπόνως τὰ ἀναγινωσκόμενα, νὰ τέρπηται πληρούμενος πνευματικῆς εὐφροσύνης, καὶ διότι μανθάνει ἀγνώστους ἀληθείας, καὶ μάλιστα διότι τοῦτο κατορθώνει ἀδοθήητος, χρῆσιν ποιούμενος τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ δυνάμεων. Ἡλικὴ δὲ ἢ ἐκ τούτου χαρὰ τοῦ παιδός καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἀναπτυσσομένη ἀγάπη πρὸς τὴν πνευματικὴν ἐνασχόλησιν, δύνασθε νὰ συμπεράνητε ἐκ τῆς χαρᾶς, ἣν ἐκδηλοῦσιν οἱ παῖδες, χρῆσιν ἐπιτηδεῖαν καὶ εὐστοχον τὸ πρῶτον ποιούμενοι τῶν σωματικῶν τῶν δυνάμεων.

Διὰ τῆς τοιαύτης ἐν εὐμεθόδως συντεταγμένοις βιβλίοις συνειδητῆς ἀναγνώσεως, ἣτις κρίνεται ἡ ἀρίστη τῶν ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ ἀποκτωμένων ἐμπειριῶν, οὐ μόνον ἐν τῷ σχολείῳ ὁ παῖς ἐπεξεργάζεται καὶ μανθάνει ἐννοίας, δι' ὧν ὀξύνει τὸ παρατηρητικόν, κρατύνει τὸν διασκεπτικὸν νοῦν, ρυθμίζει κατὰ μικρὸν τὸ συναισθητικόν καὶ τὴν βούλησιν, καὶ οὕτω διαπλάσσει τὸν χαρακτῆρα ἀλλὰ καὶ τοῦ σχολείου ἀπολυόμενος δύναται νὰ μανθάνῃ ἀδιαλείπτως ἐν τῷ μεγάλῳ σχολείῳ τῆς φύσεως καὶ τοῦ βίου, ἀκούων διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν φωνὴν τῶν ἀπὸ τῶν περάτων τοῦ κόσμου σοφῶν. Ἐνῶ ἐκ τῆς μηχανικῆς ἀναγνώσεως καὶ ἐκστηθίσεως οὐδὲν πλὴν τῶν μακρῶν βασάνων ἀπολείπεται αὐτῷ ὠφέλημα· διότι ἐξερχόμενος τοῦ σχολείου πλήρης μίσους πρὸς τὸ βιβλίον διὰ τοὺς ἐξ αὐτοῦ μακροὺς καὶ ἀνωφελεῖς κόπους καὶ τὰ δάκρυα, καὶ μὴ ἔχων τὴν ἀπαιτουμένην ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἀσκησιν, ὥστε νὰ ἐννοῇ τὰ ἀναγινωσκόμενα, οὐδέποτε ἀναγινώσκει, ὥστε ἀπομανθάνει κατὰ μικρὸν καὶ αὐτὴν τὴν μηχανικὴν ἐξίν' ὡς ἐκ τούτου παρατηρεῖται μετὰ λύπης, ὅτι

ἐνῶ πλείστοι παρὰ τῷ λαῷ εἰσὶν οἱ γράμματα γινώσκοντες, ὀλίγιστοι ἀναγινώσκουσι βιβλίον ἢ ἑφημερίδα.

Ἐπιθυμῶν νὰ περικόψω, τὸ γε νῦν, ἐκ τῶν ἐνόντων τὴν ἐκ τῆς νεκρᾶς ταύτης διδασκαλίας προσγιγνομένην ζημίαν εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἠθικὴν τοῦ λαοῦ μόρφωσιν, καὶ μέχρι οὗ ὀρισθῶσι μὲν διὰ νόμου τὰ περὶ εἰσαγωγῆς διδακτικῶν καὶ ἀναγνωστικῶν βιβλίων, κανονισθῶσι δὲ δι' ὁδηγιῶν λεπτομερεστέρων τὰ τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων πρὸς τὰς ἀξιώσεις τῆς παιδαγωγικῆς συμφωνότερον, ἐντέλλομαι ὑμῖν τὰ ἐξῆς γενικώτερα.

α.) Εὐθὺς, ὡς οἱ παῖδες ἀσκηθῶσι νὰ ἀναγινώσκωσι λέξεις, καθ' οὓς τρόπους ὀρίζει ὁ ἐν χρήσει Ὁδηγός, θέλετε ἐξηγεῖ πάσας τὰς δυσνοήτους λέξεις καὶ ἀναπτύσσει ἐπιμελῶς καὶ εὐμεθόδως τὰς ἐννοίας τῶν ἀναγινωσκομένων, ὥστε μηδεμίαν νὰ προφέρῃ ὁ παῖς ἐκ διδακτικοῦ ἢ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου λέξιν ἢ φράσιν, ἧς νὰ μὴ κατανοῇ τὸ σημαίνον. Τοῦτο δὲ εἶναι εὐκατόρθωτον καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς πολυπληθεστέροις σχολείοις, ἐν οἷς εἶναι διωρισμένος καὶ β'. καὶ πού καὶ γ'. διδάσκαλος, ἂν ποιήσθε λελογισμένην ἐκλογὴν τῶν ἀναγνωστικῶν καὶ διδακτικῶν βιβλίων, προμελετᾶτε τὰ διδακτέα μαθήματα, καὶ καθοδηγήτε ἐπιμελῶς τοὺς ἐρμηνευτάς, πρῶστάμενοι ἐξ ὑπαμοιβῆς εἰς τὰς ὑπ' αὐτῶν διδασκομένας χορείας, ὡς κελεύει ὁ Ὁδηγός, πολλῷ μᾶλλον εἰς τὰ σχολεῖα τὰ ἀριθμοῦντα ὀλιγωτέρους τῶν πεντήκοντα μαθητῶν, ἐν οἷς ἢ δι' ἐρμηνευτῶν διδασκαλία εἶναι ἀπηγορευμένη, ὀφείλει δ' αὐτὸς ὁ διδάσκαλος νὰ διδάσκη συνδιδασκτικῶς. Τοιαῦτα δὲ εἶναι τὰ πλείστα τῶν καθ' ἡμᾶς σχολείων.

β.) Ἐν τοῖς συνδιδασκτικῶς διδασκομένοις τμήμασιν ὀφείλετε νὰ ἐξηγήτε τὸ πρὸς ἀπομνημόνευσιν ὀριζόμενον καθημερινὸν μάθημα ἐν διδακτικῷ βιβλίῳ, ἐρμηνεύοντες τὰς ἀγνώστους τοῖς παισὶ λέξεις καὶ ἀναπτύσσοντες τὰς ἰδέας διὰ γλώσσης ἀπλῆς, ὁμαλῆς καὶ ἡρμοσμένης πρὸς τὴν πνευματικὴν τῶν παιδῶν ἀνάπτυξιν, ἐπιμελούμενοι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διδασκαλίας νὰ κινῆτε εὐμηχάνως τὸ παρατηρητικὸν τοῦ παιδὸς καὶ ἀσκῆτε τὸν νοῦν, προκαλοῦντες διὰ καταλλήλων ἐρωτήσεων τὴν αὐτενέργειαν αὐτοῦ, καὶ μάλιστα νὰ κρατῆτε ἐξεργημένον τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἄλλως καὶ δι' ἐρωτήσεων, ὑφ' ὧν ὑποβοηθούμενοι οἱ παῖδες νὰ εὐρίσκωσιν ἀφ' ἑαυτῶν τὰς ζητούμενας ἀληθείας. (Ὁρα περὶ τούτου καὶ ὁδηγὸν Κεφ. Ζ'. σελὶς 228—238' ἔκδοσις τοῦ 1864.) Ἀλλὰ πρὸς ἐπίτευξιν τούτων δεόν νὰ προπαρασκευάζησθε προμελετῶντες τὸ διδακτέον μάθημα καὶ προδιατυποῦντες καθ' ἑαυτοὺς τὸν καταλληλότερον πρὸς εὐκατάληπτον διδασκαλίαν τρόπον.

γ.) Θέλετε καταβάλλει πᾶσαν προσοχὴν περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων, προτιμῶντες τὰ περιέχοντα ὕλην κοσμογνωστικὴν ἢ ἱστορικὴν διαυγῆ, τεταγμένην μετ' ἐπιστημοσύνης, ὥστε νὰ χωρῆ βαθμηδὸν ἀπὸ τῶν γνωστῶν καὶ κατ' αἴσθησιν ἀντιληπτῶν πραγμάτων, ὧν οἱ χαρακτῆρες, ἐφ' ὧν θέλετε ἐφελκύει τὸ παρατηρητικὸν τῶν παιδῶν, νὰ ὀρίζωνται εὐκρινῶς, σαφῶς καὶ εὐαντιλήπτως, εἰς τὰ ἄγνωστα καὶ τὰς

νοοθεωρήτους έννοιας προσπαθοῦντες, ὡς ἕκαστος ἔχει δυνάμειος καὶ ἐμπειρίας, νὰ μεταδίδητε τοῖς παισὶ πᾶσαν γνῶσιν μετὰ κέντρου ἐπὶ τῆς βουλήσεως αὐτῶν.

δ.) Ἀπὸ τοῦδε καὶ ἐφεξῆς θέλετε ἀποκλείσει τοῦ σχολείου πᾶν βιβλίον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ γεγραμμένον, καὶ δὴ τὰς χρηστομαθείας, ἐν αἷς τεμάχια Ἑλλήνων ἢ ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων τοῖς τε μαθηταῖς ἀκατανοήτων καὶ τοῖς πλείστοις ἐξ ὑμῶν δυσπροσίτων.

ε.) Θέλετε εἰσαγάγει ἐν τοῖς ἀνωτέροις συνδιδασκτικοῖς τμήμασιν ὡς ἀναγνωστικὸν ἀρχαίας γλώσσης βιβλίον μόνον τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἐν ᾧ σὺν τῇ ἀσκήσει εἰς ἀνάγνωσιν οἱ παῖδες θέλουσιν ἀναπνεῖ τὸ θεῖον μύρον τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, ἥτις καὶ μόνη διὰ τῶν οὐρανοπέμπτων ἀληθειῶν δύναται νὰ φωτίσῃ καὶ ὀδηγήσῃ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸ ἀγαθόν. Εὐκολώτατα δὲ δύνανται οἱ παῖδες δι' ἀπλῆς ἀναπτύξεως καὶ ἐξηγήσεως τῶν δυσνοήτων λέξεων νὰ κατανοῶσι τὰς ἱεράς τοῦ Εὐαγγελίου ἀληθείας, ὑποβοηθούμενοι ἤδη ἐκ τε τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων καὶ τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καθ' ἡμέραν ἀκουομένων.

ς.) Θέλετε ἀποκλείσει τοῦ σχολείου πᾶν μὴ ἐγκεκριμένον διδασκτικὸν βιβλίον κατὰ τὰς περὶ τούτου ἐγκυκλίους τοῦ ὑπουργείου.

ζ.) Πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος τῶν παιδῶν παραγγέλλω ὑμῖν νὰ διδάσκητε τὰ ἱερά μαθήματα ἐν μεγίστῃ προσοχῇ καὶ εὐλαβείᾳ, διὰ γλώσσης θερμῆς, λαλούσης μᾶλλον ἐν τῇ καρδίᾳ ἢ ἐν τῷ νῷ, ἐμπνέοντες οὕτως εἰς τοὺς παῖδας φόβον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην. Ἐχετε δὲ πάντοτε κατὰ νοῦν ὅτι ἡ ψυχρὰ ἀποστήθις τῶν προσευχῶν, τῆς ἱερᾶς ἱστορίας καὶ κατηχήσεως, εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ, ἂν μὴ ἡ καρδία κατὰ τὴν διδασκαλίαν σύντριβῇ κατανυσσομένη. Πρὸς τούτοις καθ' ἡμέραν μετὰ τὴν πρωϊνὴν προσευχὴν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν θέλετε διδάσκει ἀφηγηματικῶς καὶ διὰ γλώσσης ἀπλῆς καὶ σαφοῦς εἰς ἐπήκοον πάντων τῶν μαθητῶν ἐκ τῆς παλαιᾶς, καὶ μάλιστα τῆς νέας Διαθήκης, τὰ κυριώτερα κατὰ σειρὰν, ἔχοντες ὑπογραμμὸν ἐν τῶν ἐκδεδομένων ἐγχειριδίων περιλήψεως. Τὸ οὕτω διδασκόμενον θέλετε ζητεῖ τὴν ἐπομένην παρὰ τῶν παιδῶν, ἐξετάζοντές τινας, καὶ διὰ καταλλήλων ἐρωτήσεων κινοῦντες τοὺς μαθητὰς εἰς ἀνάμνησιν τῶν τὴν προτεραίαν λεχθέντων. Οὕτω δὲ θέλουσιν ἐκμάθει οἱ παῖδες ἀκόπως τὰ πλεῖστα τῆς ἱερᾶς ἱστορίας, καὶ τὸ σχολεῖον θέλει ἀναπληρώσει τὴν κατὰ τοῦτο τοῦ οἴκου ἔλλειψιν.

η.) Παραγγέλλω τὴν ἀκριβῆ ἐπιτέλεσιν τῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 347 ἐγκυκλίου τοῦ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργείου τῆς ἐκδεδομένης τὴν 17 Ἀπριλίου 1853 περὶ θρησκευτικῆς διδασκαλίας διατασσομένων, καὶ ἰδίως τῆς ἐν αὐτῇ δευτέρας διατάξεως, καθ' ἣν ὀφείλετε νὰ συνοδεύητε τοὺς μαθητὰς κατὰ χορείας ὑπὸ κοσμητορας εἰς τὸν ἑσπερινὸν τοῦ Σαββάτου καὶ εἰς τὴν θεῖαν λειτουργίαν τῆς ἐπιούσης Κυριακῆς· θέλω δὲ τιμωρῆσαι ἀδυσωπήτως τοὺς παραβάτας τῆς διατάξεως ταύτης.

θ.) Πρὸς ἐπίρρωσιν δὲ τοῦ τῆς φιλοπατρίας αἰσθήματος καὶ ἀνύψωσιν

τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τὰ μάλιστα ἤθελε συντελέσει πρὸς τῆ διδασκαλία συνοπτικῆς ἱστορίας τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, καὶ μάλιστα τῆς μεγάλης τοῦ ἔθνους ἐπαναστάσεως, καὶ ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων τῶν καθ' ἡμᾶς δοκίμων ποιητῶν, ἐν οἷς ὑμνοῦνται τὰ ἔνδοξα κατορθώματα τῶν πατέρων ἡμῶν κατὰ τὸν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος ἱερὸν ἀγῶνα, καὶ ἀναγράφονται αἱ νίκαι καὶ τὰ τρόπαια τῶν γεωργῶν καὶ ποιμένων ἐκείνων κατὰ τῶν μυριοπληθῶν στρατιῶν τοῦ ἐχθροῦ· ἐν τῷ σχολείῳ κατὰ τὴν ἀπαλὴν μάλιστα ἡλικίαν σπειρόμενα ἐπιμελῶς τὰ σπέρματα τῶν ἐθνικῶν πόθων βλαστάνουσιν ἐφεξῆς καὶ εἰς ἄφθονον καρποφυρίαν ἐπείγονται.

Ὅθεν ἐντέλλομαι ὑμῖν νὰ εἰσαγάγητε πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ ἀπὸ μνήμης ἀπαγγελίαν τοιαῦτα ἐκλεκτὰ τεμάχια τῶν καθ' ἡμᾶς δοκιμωτέρων ποιητῶν ἐν τοῖς ἀνωτέροις συνδιδασκτικοῖς τμήμασιν, ἐν δὲ τοῖς κατωτέροις τὴν ἀπὸ μνήμης ἀπαγγελίαν ἐθνικῶν ᾠσμάτων μετὰ ἢ καὶ ἄνευ μέλους ἐν ἀνάγκῃ.

Τῶν ἐνταλμάτων τούτων τὴν ἀκριβῆ καὶ ἀπροφάσιστον ἐκτέλεσιν ἀξιῶ παρ' ἐκάστου ἐξ ὑμῶν, οὐχὶ τὰ ἀδύνατα ἀπαιτῶν ἀλλὰ προθυμίαν καὶ εὐλικρίνειαν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, καθ' ἣν κέκτηται ἕκαστος δύναμιν καὶ ἐμπειρίαν. Ἐν παντὶ μὲν ἔργῳ ἡ ἐπιμέλεια καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς διανοίγουσιν ὁδοὺς καὶ ἀνακαλύπτουσι μέσσα πρὸς εὖστοχον τοῦ σκοποῦ ἐπιδιώξιν καὶ ἐπίτευξιν, ἐν δὲ τῇ διδασκαλίᾳ, ἂν προστεθῇ ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ φιλάνθρωπία, δυνατόν νὰ ἀναπληρωθῶσι πολλὰ ἐξ ἐλλείψεως τῆς προσηκούσης προπαρασκευῆς τοῦ διδασκάλου ἀτέλεια.

Ἀποσκορακίσατε κατὰ μικρὸν τὴν ἄψυχον μηχανικὴν διδασκαλίαν, τὴν ἀποναρκοῦσαν τὸ πνεῦμα καὶ καταψύχουσαν καὶ καταπικραίνουσαν τὴν καρδίαν τῶν παίδων, καὶ ἀντ' αὐτῆς ἐγκολπώθητε τὴν ἀπλὴν καὶ φυσικὴν διδασκαλίαν, δι' ἧς αἱ γνώσεις καὶ ἐμπειρίαι μεταδίδονται τοῖς παισὶ χαίρουσιν, οὐ μόνον σαφεῖς καὶ εὐκατάληπτοι δι' ἀπλῆς καὶ εὐμηχάνου ἀναπτύξεως τῶν ἐννοιῶν, ἀλλὰ καὶ μετὰ κέντρου κινητικοῦ τῆς βουλήσεως αὐτῶν πρὸς τὸ ἀγαθόν. Ἀνακύψατε οἱ ἀποτεθαρρημένοι ἐξ ὑμῶν ἀπὸ τῆς νάρκης, ἀναλογιζόμενοι τὸ μέγεθος τῆς βλάβης, ἧς οὕτω γίνεσθε αἰτιοί. Πάντες δ' ἀντλοῦντες καρτερίαν ἐν τῷ ἔργῳ, καὶ φρόνημα ἐκ τῆς συναισθήσεως ὅτι κοπιᾶτε ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῶν νέων συμπολιτῶν σας τῶν ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐμπεπιστευμένων ὑμῖν, καὶ ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἔθνους, οὐ θὰ ἦσθε οἱ ἀληθεῖς ἐργάται, ἐπιδόθητε μετὰ ζήλου καὶ ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὸ ἱερὸν ὑμῶν καθῆκον, βελτιοῦντες ὁσημέραι ἑαυτοὺς διὰ μελέτης καὶ ἀσκήσεως ἐν τῇ διδασκαλίᾳ. Οὕτω δὲ πράττοντες καὶ τῶν κοινοτήτων τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὑπόληψιν ἐφελκύοντες, θέλετε καὶ τὰς ὑλικὰς ὑμῶν ἀποδοχάς, δι' ἃς πάντοτε παραπονεῖσθε, ἐπαυξήσει, ὡς ἡ πείρα μαρτυρεῖ.

Ταῦτα παρακελευόμενος, ποιῶ ὑμῖν δῆλον ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον, οὐ προτίσταμαι, καταστήσαν ὑμᾶς τὸ μὲν διὰ τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς τῶν κειμένων νόμων, τὸ δὲ διὰ τῆς ἀποχῆς ἀπὸ προχείρου ἀναγνωρίσεως ἄλλων

διδασκάλων ἀσφαλείς καὶ μονιμωτέρους, ἀμετάτρεπτον ἔχει γνώμην διὰ τῶν κατ' ἔτος ἐκτάκτων ἐπιθεωρητῶν καὶ τῆς συγκροτήσεως ἀγρύπνων ἐπιτοπίων ἐπιθεωρητικῶν ἐπιτροπῶν ἐκ πολιτῶν καὶ ὑπαλλήλων ἀξιοχρέων, νὰ τιμωρήσῃ ἀδυσωπήτως, ἢ καὶ νὰ ἐκδιώξῃ τῆς ὑπηρεσίας ἀμετακλήτως, ὡς καὶ κατὰ τὸ ἐφεστῶς ἔτος ἔπραξε συμφώνως πρὸς τὰς ἐκθέσεις τῶν ἐπιθεωρητῶν, τοὺς ἀβελτέρους καὶ εἰς τὴν ὀκνηρίαν καὶ τὰ παρομαρτοῦντα αὐτῇ ἐλαττώματα ἐμμένοντας, νὰ βραβεύσῃ δὲ τοὺς μετ' ἐπιμελείας καὶ ζήλου καλλιεργούντας τὴν ἐθνικὴν ἄρουραν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1879.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. Δ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ.

19.

Πῶς εὐρίσκεται ὁ ἀριθμὸς, ὃν ἔθεσέ τις ἢ δύναται νὰ θέσῃ κατὰ νοῦν, διδομένου ὡς μόνου βοηθήματος τοῦ ἀριθμοῦ τῆς στήλης ἢ τῶν στηλῶν τοῦ ἐπομένου πίνακος (ἐνθα ὑπάρχει οὗτος);

Ποῖος εἶναι π. χ. ὁ εἰς τὰς στήλας Α', Β', Γ' καὶ Δ' ἀριθμὸς, ὃν ἔθεσέ τις κατὰ νοῦν;

Ποῖος δὲ ὁ εἰς τὰς Α' καὶ Γ' ;

Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ.

Στήλη Α'.			Στήλη Β'.			Στήλη Γ'			Στήλη Δ'			Στήλη Ε'			Στήλη Ζ'.		
1	21	43	2	26	47	4	23	46	8	27	46	16	27	54	32	43	54
3	23	45	3	27	50	5	28	47	9	28	47	17	28	55	33	44	55
5	25	47	7	30	51	6	29	52	10	29	56	18	29	56	34	45	56
7	27	49	10	31	54	7	30	53	11	30	57	19	30	57	35	46	57
9	29	51	11	34	55	12	36	54	12	31	58	20	31	58	36	47	58
11	31	53	14	35	58	13	31	55	13	40	59	21	48	59	37	48	59
13	33	55	15	38	59	14	37	60	14	41	60	22	49	60	38	49	60
15	35	57	18	39	62	15	38	61	15	42	61	23	50	61	39	50	61
17	37	59	19	42	63	20	39	62	24	43	62	24	51	62	40	51	62
19	39	61	22	43	6	21	44	63	25	44	63	25	52	63	41	52	63
	41	63	23	46		22	45		26	45		26	53		42	53	